

מחברת סוכה - א

מסכת סוכה פרק א

(ב,א) משנה: סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, פסולה. **ורבי יהודה** מכשיר. ושאינה גבוהה עשרה טפחים, ושאין לה שלש דפנות, ושחמתה מרובה מצלתה, פסולה

גמרא: תנן התם: מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט. **רבי יהודה** אומר: אינו צריך - גמאי שנא גבי סוכה דתני "פסולה", ומאי שנא גבי מבוי דתני תקנתא?

סוכה, דאורייתא, תני "פסולה" - מבוי, דרבנן, תני תקנתא!
אואיבעית, אימא: בדאורייתא נמי תני תקנתא - מיהו סוכה, דנפישין מיליה, פסיק ותני פסולה - מבוי, דלא נפיש מיליה, תני תקנתא

גמנא הני מילי? אאמר **רבה:** דאמר קרא: (ויקרא כג) "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתו את בני ישראל" - עד עשרים אמה, אדם יודע שהוא דר בסוכה - למעלה מעשרים אמה, אין אדם יודע שדר בסוכה, משום דלא שלטא בה עינא

א**רבי זירא** אמר: מהכא: (ישעיהו ד) "וסוכה תהיה לצל יומם מחורב" - עד עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה - למעלה מעשרים אמה, אין אדם יושב בצל סוכה אלא בצל דפנות {אמר ליה **אביי:** אלא מעתה, העושה סוכתו בעשתרות קרנים, הכי נמי דלא הוי סוכה?! אאמר ליה: התם, דל עשתרות קרנים, איכא צל סוכה - הכא, דל דפנות, ליכא צל סוכה!

א**אורבא** אמר: מהכא: (ויקרא כג) "בסוכות תשבו שבעת ימים" - אמרה תורה: כל שבעת הימים, צא מדירת קבע ושב בדירת עראי. עד עשרים אמה, אדם עושה דירתו דירת עראי - למעלה מעשרים אמה, אין אדם עושה דירתו דירת עראי אלא דירת קבע! {אמר ליה **אביי:** אלא מעתה, עשה מחיצות של ברזל וסיכך על גבן, הכי נמי דלא הוי סוכה! אאמר ליה: הכי קאמינא לך: עד עשרים אמה, דאדם עושה דירתו דירת עראי, כי עביד ליה דירת קבע נמי נפיק - למעלה מעשרים אמה, דאדם עושה דירתו דירת קבע, כי עביד ליה דירת עראי, נמי לא נפיק!

(ב,ב) כולהו כרבה לא אמרי - ההוא ידיעה לדורות היא; כרבי זירא נמי לא אמרי - ההוא לימות המשיח הוא דכתיב %ורבי זירא: אם כן, לימא קרא: "וחופה תהיה לצל יומם" - ומאי "וסוכה תהיה לצל יומם"? שמעת מינה תרתוי! כרבא נמי לא אמרי, משום

קושיא דאביי!

גכמאן אזלא הא דאמר ר' **יאשיה** אמר **רב**: מחלוקת בשאין דפנות מגיעות לסכך - אבל דפנות מגיעות לסכך, אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה? כמאן? כרבה, דאמר: משום דלא שלטא בה עינא - וכיון דדפנות מגיעות לסכך, משלט שלטא בה עינא!

גכמאן אזלא הא דאמר **רב הונא** אמר **רב**: מחלוקת בשאין בה אלא ארבע אמות על ארבע אמות - אבל יש בה יותר מארבע אמות על ארבע אמות, אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה? כמאן? כרבי זירא, דאמר משום צל הוא, וכיון דרויחא, איכא צל סוכה!

גכמאן אזלא הא דאמר **רב חנן בר רבה** אמר **רב**: מחלוקת בשאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו ושולחנו - אבל מחזקת יותר מכדי ראשו ורובו ושולחנו, אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה? כמאן?! דלא כחד!

{בשלמא דרבי יאשיה פליגא אדרב הונא ורב חנן בר רבה, דאינהו קא יהבי שעורא במשכא, ואיהו לא קא יהיב שעורא במשכא - אלא רב הונא ורב חנן בר רבה, נימא בהכשר סוכה קמיפלגי, דמר סבר: הכשר סוכה בארבע אמות, ומר סבר: הכשר סוכה במחזקת ראשו ורובו ושולחנו?! כלא! דכולי עלמא הכשר סוכה ראשו ורובו ושולחנו, והכא בהא קמיפלגי: דמר סבר: במחזקת ראשו ורובו ושולחנו פליגי, אבל יותר מראשו ורובו ושולחנו, דברי הכל כשרה - ומר סבר: מראשו ורובו ושולחנו עד ארבע אמות פליגי, אבל יותר מארבע אמות, דברי הכל כשרה!

{מיתיבי: סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, פסולה. **ורבי יהודה** מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה. אמר **רבי יהודה**: מעשה בהילני המלכה בלוד, שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה, והיו זקנים נכנסין ויוצאין לשם, ולא אמרו לה דבר! *אמרו לו: משם ראייה?! אשה היתה, ופטורה מן הסוכה! *אמר להן: והלא שבעה בנים הוו לה! *אעוד: כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים! ~למה לי למיתני "ועוד כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים"? - הכי קאמר להו: כי תאמרו בנים קטנים היו, וקטנים פטורין מן הסוכה, כיון דשבעה הוו, אי אפשר דלא הוי בהו חד שאינו צריך לאמו! וכי תימרו: קטן שאינו צריך לאמו מדרבנן הוא דמיחייב, ואיהי בדרבנן לא משגחה, תא שמע: ועוד: כל מעשיה לא עשתה אלא על פי חכמים ~בשלמא למאן דאמר בשאין דפנות מגיעות לסכך מחלוקת - דרכה של מלכה לישב בסוכה שאין דפנות

מחברת סוכה - א

מגיעות לסכך (ג,א) משום אוירא - אלא למאן דאמר בסוכה קטנה מחלוקת - וכי דרכה של מלכה לישב בסוכה קטנה?!
אמר **רבה בר רב אדא**: לא נצרכה אלא לסוכה העשויה קיטוניות קיטוניות! וכי דרכה של מלכה לישב בסוכה העשויה קיטוניות קיטוניות?! אמר **רב אשי**: לא נצרכה אלא לקיטוניות שבה - רבנן סברי: בניה בסוכה מעליא הוו יתבי, ואיהי יתבה בקיטוניות משום צניעותא, ומשום הכי לא אמרי לה דבר. ור' יהודה סבר: בניה גבה הוו יתבי, ואפילו הכי, לא אמרי לה דבר!
אמר **רב שמואל בר יצחק**: הלכה: צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו. אמר ליה **רבי אבא**: כמאן? כבית שמאי! אמר ליה: ואלא כמאן!

איכא דאמרי: אמר **רבי אבא**: דאמר לך, מני? אמר ליה: בית שמאי היא, ולא תזוז מינה!

{מתקיף לה **רב נחמן בר יצחק**: ממאי דבית שמאי ובית הלל בסוכה קטנה פליגי?! דלמא בסוכה גדולה פליגי, וכגון דיתבי אפומא דמטולתא, ושולחנו בתוך הבית! דבית שמאי סברי: גזרינן שמא ימשך אחר שולחנו, ובית הלל סברי: לא גזרינן?! ~ודיקא נמי דקתני: מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין - ואם איתא, "מחזקת" ו"אינה מחזקת" מיבעי ליה?! אובסוכה קטנה לא פליגי?! והתניא: מחזקת ראשו ורובו ושולחנו, כשרה. **רבי** אומר: עד שיהא בה ארבע אמות על ארבע אמות ~ותניא אידך: **רבי** אומר: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות, פסולה. **וחכמים** אומרים: אפילו אינה מחזקת אלא ראשו ורובו, כשרה - ואילו "שולחנו" לא קתני! - קשיין אהדדי! ~אלא לאו שמע מינה: הא בית שמאי, הא בית הלל!

אמר **מר זוטרא**: מתניתין נמי דיקא! - מדקתני "בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין" - ואם איתא, "בית שמאי אומרים לא יצא, ובית הלל אומרים יצא" מיבעי ליה!

{ואלא קשיא "מי שהיה"!

אלעולם בתרתי פליגי: פליגי בסוכה קטנה ופליגי בסוכה גדולה! וחסורי מיחסרא, והכי קתני: מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו בתוך הבית, בית שמאי אומרים לא יצא, ובית הלל אומרים יצא. ושאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו בלבד, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין

מחברת סוכה - א

גמאן תנא להא דתנו רבנן: בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות, פטור מן המזוזה ומן המעקה, ואינו מטמא בנגעים, ואינו נחלט בבתי ערי חומה, ואין חוזרין עליו מעורכי המלחמה, ואין מערבין בו, ואין משתתפין בו, ואין מניחין בו עירוב, (גב) ואין עושין אותו עיבור בין שתי עירות, ואין האחין והשותפין חולקין בו? ^ לימא: רבי היא, ולא רבנן! אפילו תימא רבנן! - עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא לענין סוכה, דדירת עראי היא - אבל לגבי בית, דדירת קבע הוא, אפילו רבנן מודו דאי אית ביה ארבע אמות על ארבע אמות דיירי ביה אינשי, ואי לא, לא דיירי ביה אינשי!

אמר מר: פטור מן המזוזה, ומן המעקה, ואין מטמא בנגעים, ואינו נחלט בבתי ערי חומה, ואין חוזרין עליו מעורכי המלחמה - גמאי טעמא? <ד"בית" כתיב בהו בכולהו

ואין מערבין בו, ואין משתתפין בו ואין מניחין בו עירוב - גמאי טעמא? <דלא חזי לדירה!

עירובי חצירות אין מניחין בו - אבל שיתוף מניחין בו! - גמאי טעמא? <דלא גרע מחצר שבמבוי! דתנן: עירובי חצירות, בחצר; שיתופי מבוי, במבוי ~ והוינן בה: עירובי חצירות בחצר?! - והתנן: הנותן עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב, והדר שם אינו אוסר?! | <אלא אימא: עירובי חצירות בבית שבחצר, ושיתופי מבואות בחצר שבמבוי - והאי, לא גרע מחצר שבמבוי!

ואין עושין אותו עיבור בין שתי עירות - דאפילו כבורגנין לא משוינן ליה! גמאי טעמא? <בורגנין חזו למילתייהו, והאי, לא חזי למילתיה!

ואין האחין והשותפין חולקין בו - {טעמא דלית ביה ארבע אמות - הא אית ביה ארבע אמות, חולקין?! והתנן: אין חולקין את החצר עד שיהא בה ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה?! | <אלא אימא: אין בו דין חלוקה כחצר!¹ דאמר **רב הונא**: חצר, לפי פתחיה מתחלקת. **ורב חסדא** אמר: נותן לכל פתח ופתח ארבע אמות, והשאר חולקין אותו בשוה. דהני מילי בית, דלמהוי קאי, יהבינא ליה חצר - האי, דלמיסתר קאי, לא יהבינן ליה חצר!

היתה גבוהה מעשרים אמה, ובא למעטה בכרים וכסתות, לא הוי מיעוט. (ד,א) ואף על גב דבטלינהו לכולהו², משום דבטלה דעתו

1 כך לפננו, ויש גורסים: "בחצר", ויש שאין גורסים אלא "דין חלוקה"
2 יש שאין גורסים: "לכולהו"

מחברת סוכה - א

אצל כל אדם; תבן ובטלו, הוי מיעוט, וכל שכן עפר ובטלו. תבן ואין עתיד לפנותו, ועפר סתם, מחלוקת ר' יוסי ורבנן, דתנן: בית שמילאהו תבן או צרורות וביטלו, מבוטל - ביטלו, אין - לא ביטלו, לא! ותני עלה: **רבי יוסי** אומר: תבן ואין עתיד לפנותו, הרי הוא כעפר סתם, ובטל; עפר ועתיד לפנותו, הרי הוא כסתם תבן, ולא בטיל

היתה גבוהה מעשרים אמה, והוצין יורדין בתוך עשרים אמה - אם צלתם מרובה מחמתם, כשרה, ואם לאו, פסולה. היתה גבוהה עשרה טפחים והוצין יורדין לתוך עשרה, סבר **אביי** למימר: אם חמתם מרובה מצלתם כשירה. אמר ליה **רבא**: הא דירה סרוחה היא, ואין אדם דר בדירה סרוחה!

היתה גבוהה מעשרים אמה, ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעי על פני כולה, ויש בה הכשר סוכה, כשרה; ומן הצד, אם יש משפת איצטבא לכותל ארבע אמות, פסולה - פחות מארבע אמות, כשרה

{מאי קא משמע לן? דאמרינן דופן עקומה?! תנינא! בית שנפחת וסיכך על גביו, אם יש מן הכותל לסיכוך ארבע אמות פסולה - הא פחות מכאן, כשרה! כמהו דתימא? התם הוא דחזיא לדופן - אבל הכא, דלא חזיא לדופן, אימא לא - קמשמע לן!

היתה גבוהה מעשרים אמה, ובנה איצטבא באמצעיתה - אם יש משפת איצטבא ולדופן ארבע אמות לכל רוח ורוח, פסולה - פחות מארבע אמות, כשרה

{מאי קא משמע לן? דאמרינן דופן עקומה?! היינו הך! כמהו דתימא? דופן עקומה מרוח אחת אמרינן, אבל כל רוח ורוח, לא - קא משמע לן!

היתה פחותה מעשרה טפחים, וחקק בה כדי להשלימה לעשרה, אם יש משפת חקק ולכותל שלשה טפחים, פסולה - (**ז**, **ב**) פחות משלשה טפחים, כשרה

;מאי שנא התם, דאמרת פחות מארבע אמות, ומאי שנא הכא, דאמרת פחות משלשה טפחים? אהתם, דאיתיה לדופן, פחות מארבע אמות סגיא - הכא, לשוויי לדופן, פחות משלשה טפחים אין - אי לא, לא!

היתה גבוהה מעשרים אמה, ובנה בה עמוד שהוא גבוה עשרה טפחים, ויש בו הכשר סוכה - סבר **אביי** למימר: גוד אסיק מחיצתא. אמר ליה **רבא**: בעינן מחיצות הניכרות, וליכא!

תנו רבנן: נעץ ארבעה קונדיסין וסיכך על גבן - ר' יעקב מכשיר,
וחכמים פוסלין

אמר רב הונא: מחלוקת על שפת הגג, דרבי יעקב סבר: אמרינן
גוד אסיק מחיצתא, ורבנן סברי: לא אמרינן גוד אסיק מחיצתא -
אבל באמצע הגג, דברי הכל פסולה. ורב נחמן אמר: באמצע הגג
מחלוקת #; איבעיא להו: באמצע הגג מחלוקת, אבל על שפת הגג
דברי הכל כשרה? או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת? - תיקו! #

{מיתבי: נעץ ארבעה קונדיסין בארץ וסיכך על גבן - ר' יעקב
מכשיר וחכמים פוסלין ~ והא ארץ, דכאמצע הגג דמי, וקא מכשיר
רבי יעקב! תיובתא דרב הונא! - תיובתא!

{ועוד: באמצע הוא דפליגי - אבל על שפת הגג, דברי הכל
כשרה³ - לימא: תיהוי תיובתיה דרב הונא בתרתיה! אמר לך רב
הונא: פליגי באמצע הגג, והוא הדין על שפת הגג, והאי דקמיפלגי
באמצע הגג, להודיעך כחו דרבי יעקב, דאפילו באמצע הגג נמי
מכשיר!

תנו רבנן: נעץ ארבעה קונדיסין בארץ וסיכך על גבן - ר' יעקב
אומר: רואין כל שאילו יחקקו ויחלקו ויש בהן טפח לכאן וטפח
לכאן נידונין משום דיומד - ואם לאו, אין נידונין משום דיומד.
שהיה רבי יעקב אומר: דיומדי סוכה, טפח. וחכמים אומרים: עד
שיהו שתים כהלכתן, ושלישית, אפילו טפח

ושאינה גבוהה עשרה טפחים -- מנלן? אתמר: רב ורבי חנינא
ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו: #בכולה סדר מועד, כל כי האי זוגא,
חלופי רבי יוחנן ומעיילי רבי יונתן # ארון תשעה וכפורת טפח,
הרי כאן עשרה. וכתבי: (שמות כה) "ונועדתי לך שם ודברתי אתך
מעל הכפורת" (ה,א) ותניא: ר' יוסי אומר: מעולם לא ירדה שכינה
למטה, ולא עלו משה ואליהו למרום, שנאמר: (תהלים קטו)
"השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם"

{ולא ירדה שכינה למטה?! והכתיב: (שמות יט) "וירד ה' על הר
סיני!" אלמעלה מעשרה טפחים {והכתיב: (זכריה יד) "ועמדו רגלי
ביום ההוא על הר הזיתים!" אלמעלה מעשרה טפחים!

{ולא עלו משה ואליהו למרום?! והכתיב: (שמות יט) "ומשה עלה
אל האלהים!" אלמעלה מעשרה! {והכתיב: (מלכים ב ב) "ויעל

3 כך לפננו, ובכ"י לא גורס "ועוד", ויש גרסות שונות

מחברת סוכה - א

אליהו בסערה השמים"!!? כלמטה מעשרה! {והכתיב: (איוב כו)
"מאחז פני כסא פרשז עליו עננו", ואמר **ר' תנחום**: מלמד שפירש
שדי מזיו שכינתו ועננו עליו!!? כלמטה מעשרה! {מכל מקום,
"מאחז פני כסא" כתיב!!? אאישתרבובי אאישתרבב ליה כסא עד
עשרה, ונקט ביה!

{בשלמא ארון, תשעה, דכתיב: (שמות כה) "ועשו ארון עצי שטים
אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו", אלא
כפורת טפח מנלן? ~דתני **רבי חנינא**: כל הכלים שעשה משה,
נתנה בהן תורה מדת ארכן, ומדת רחבן, ומדת קומתן. כפורת,
מדת ארכה ומדת רחבה נתנה - מדת קומתה לא נתנה! <צא
ולמד מפחות שבכלים, שנאמר: (שמות כה) "ועשית לו מסגרת
טפח סביב" - מה להלן, טפח, אף כאן, טפח! {ונילף מכלים
גופייהו!!? <תפשת מרובה, לא תפשת - תפשת מועט, תפשת!
{ונילף מציץ, דתניא: ציץ דומה כמין טס של זהב, ורחב שתי
אצבעות, ומוקף מאזן לאזן, וכתוב עליו שתי שיטין: יו"ד ה"א
מלמעלה "וקדש למ"ד" מלמטה. ואמר **ר' אליעזר בר' יוסי**: אני
ראיתיו ברומי, וכתוב עליו "קדש לה" בשיטה אחת!!? <דנין כלי
מכלי, ואין דנין כלי מתכשיט! {ונילף מזר, דאמר מר: זר משהו!!?
<דנין כלי מכלי, ואין דנין כלי מהכשר כלי! {אי הכי, מסגרת נמי,
הכשר כלי הוא!!? <מסגרתו למטה היתה! {הניחא למאן דאמר
מסגרתו למטה היתה - אלא למאן דאמר מסגרתו למעלה היתה,
מאי איכא למימר?! האי הכשר כלי הוא! |<אלא דנין דבר שנתנה
בו תורה מדה מדבר שנתנה בו תורה מדה, ואל יוכיחו ציץ וזר,
שלא נתנה בהן תורה מדה כלל!

<<**רב הונא** אמר: מהכא: (ויקרא טז) "על פני הכפורת קדמה",
ואין פנים פחות מטפח! {ואימא כאפי (ה,ב) דבר יוכני!!? <תפשת
מרובה לא תפשת - תפשת מועט, תפשת! {ואימא כאפי
דציפרתא, דזוטר טובא!!? <אמר **רב אחא בר יעקב**: רב הונא "פני"
"פני" גמר! כתיב הכא: "אל פני הכפורת", וכתוב התם: (בראשית
כז) "מאת פני יצחק אביו"! {ונילף מפנים של מעלה, דכתיב:
(בראשית לג) "כראות פני אלהים ותרצני"!? <תפשת מרובה, לא
תפשת - תפשת מועט, תפשת! {ונילף מכרוב, דכתיב: (שמות כה)
"אל הכפורת יהיו פני הכרובים"!? <אמר **רב אחא בר יעקב**: גמירי:
אין פני כרובים פחותין מטפח! ורב הונא נמי, מהכא גמיר

גומאי כרוב? <אמר **ר' אבהו**: "כרביא", שכן בבבל קורין לינוקא
"רביא" {אמר ליה **אביי**: אלא מעתה, דכתיב: (יחזקאל י) "פני
האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם", היינו כרוב, היינו אדם!

{וממאי דחללה עשרה בר מסככה?! אימא: בהדי סככה?! |אלא מבית עולמים גמר, דכתיב: (מלכים א ו) "והבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושליש אמה קומתו", וכתוב: (מלכים א ו) "קומת הכרוב האחד עשר באמה וכן הכרוב השני", ותניא: מה מצינו בבית עולמים, כרובים בשליש הבית הן עומדין - משכן נמי, כרובים בשליש הבית הן עומדין! משכן, כמה הוי? עשר אמות, דכתיב: (שמות כו) "עשר אמות אורך הקרש" - כמה הוי להו? שיתין פושכי! - תלתיה, כמה הוי? עשרים פושכי! - דל עשרה דארון וכפורת, פשו להו עשרה. וכתוב: (שמות כה) "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" - קרייה רחמנא "סככה" למעלה מעשרה! {ממאי דגדפינהו עילוי רישייהו קיימי?! דלמא להדי רישייהו קיימי?! אמר **רב אחא בר יעקב**: "למעלה" כתיב! {ואימא: דמידלי טובא?! אמי כתיב "למעלה למעלה"?!

{הניחא לר' מאיר, דאמר כל האמות היו בינוניות - אלא לר' יהודה, דאמר אמה של בנין ששה טפחים, ושל כלים חמשה, מאי איכא למימר?! ארון וכפורת, כמה הוי להו? תמניא ופלגא. פשו להו חד סרי ופלגא - אימא: סוכה, עד דהויא חד סרי ופלגא?! |אלא לרבי יהודה, הלכתא גמירי לה! דאמר **ר' חייא בר אשי** אמר **רב**: שיעורין חציצין ומחיצין, הלכה למשה מסיני!

{שיעורין דאורייתא ניהו! דכתיב: (דברים ח) "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", ואמר **רב חנין**: כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר - "חטה" לבית המנוגע, דתנן: הנכנס לבית המנוגע, וכליו על כתפיו, וסנדליו וטבעותיו בידו - הוא והן טמאין מיד. (**ו,א**) היה לבוש כליו, וסנדליו ברגליו, וטבעותיו באצבעותיו - הוא טמא מיד, והן טהורים עד שישהה בכדי אכילת פרס - פת חטין, ולא פת שעורין - מיסב ואוכל בליפתן "שעורה" דתנן: עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל

"גפן" - כדי רביעית יין לנזיר

"תאנה" - כגרוגרת להוצאת שבת

"רמון" - דתנן: כל כלי בעלי בתים, שיעורן כרמונים

מחברת סוכה - א

"ארץ זית שמן" - ארץ שכל שיעוריה כזיתים; כל שיעוריה סלקא דעתך?! הא איכא הני דאמרינן! - אלא אימא: שרוב שיעוריה כזיתים

"דבש" - ככותבת הגסה ביום הכפורים

- אלמא דאורייתא נינהו?! אותסברא: שיעורין מי כתיבי?! אלא הלכתא נינהו, וקרא אסמכתא בעלמא הוא!

{חציצין דאורייתא נינהו! דכתיב: (ויקרא יד:ח) "ורחץ במים" - שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין המים?! <כי אתאי הלכתא, לשערן, כדרבה בר בר חנה! דאמר **רבה בר בר חנא**: נימא אחת קשורה, חוצצת; שלש, אינן חוצצות; שתיים, איני יודע {שערן נמי דאורייתא נינהו, דכתיב: (ויקרא יד:ט) "ורחץ את בשרו במים" - את הטפל לבשרו. ומאי ניהו? שערן! <כי אתאי הלכתא, לכדרבי יצחק, דאמר **רבי יצחק: (וב)** דבר תורה, רובו ומקפיד עליו חוצץ, ושאינו מקפיד עליו, אינו חוצץ. וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד, ועל מיעוטו המקפיד משום רובו המקפיד #ולגזר נמי על מיעוטו שאינו מקפיד משום מיעוטו המקפיד?! אי נמי, משום רובו שאינו מקפיד?! <היא גופא גזירה, ואנן ניקום ונגזר גזירה לגזירה!#}

מחיצין, הא דאמרן - {הניחא לרבי יהודה - אלא לר' מאיר, מאי איכא למימר?! <כי אתאי הלכתא, לגוד, ולבוד, ודופן עקומה

ושאין לה שלש דפנות -- תנו רבנן: שתיים כהלכתן, ושלישית אפילו טפח. **ר' שמעון** אומר: שלש כהלכתן, ורביעית אפילו טפח; במאי קמיפלגי? ארבנן סברי: יש אם למסורת, ור' שמעון סבר: יש אם למקרא - רבנן סברי: יש אם למסורת - (ויקרא כג) "בסכת בסכת בסכות" - הרי כאן ארבע. דל חד לגופיה. פשו להו תלתא. שתיים כהלכתן, ואתאי הלכתא, וגרעתה לשלישית, ואוקמה אטפח. ר' שמעון סבר: יש אם למקרא - "בסכות בסכות בסכות" - הרי כאן שש. דל חד קרא לגופיה, פשו להו ארבע. שלש כהלכתן. אתאי הלכתא וגרעתה לרביעית, ואוקמתה אטפח! <ואיבעית, אימא: דכולי עלמא יש אם למקרא, והכא בהא קמיפלגי: מר סבר: סככה בעיא קרא, ומר סבר סככה לא בעיא קרא!

<<ואיבעית, אימא: דכולי עלמא יש אם למסורת, והכא בהא

מחברת סוכה - א

קמיפלגי: מר סבר: כי אתאי הלכתא, לגרע; ומר סבר: כי אתאי הלכתא, להוסיף!

<<<אויבעית, אימא: דכולי עלמא, כי אתאי הלכתא לגרע, ויש אם למסורת - והכא בדורשין תחילות קמיפלגי: מר סבר: דורשין תחילות, ומר סבר: אין דורשין תחילות!

רב מתנה אמר: טעמיה דר' שמעון מהכא: (ישעיהו ד) "וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"

ואותו טפח, היכן מעמידו? אמר **רב**: מעמידו כנגד היוצא! {אמרי ליה **רב כהנא** ו**רב אסי לרב**: (זא), ויעמידנו כנגד ראש תור!?! שתיק רב. איתמר נמי: אמר **שמואל** משמיה ד**לוי**: מעמידו כנגד היוצא. וכן מורין בי מדרשא: מעמידו כנגד היוצא. **רבי סימון**, ואיתימא **רבי יהושע בן לוי** אמר: עושה לו טפח שוחק, ומעמידו בפחות משלשה טפחים סמוך לדופן, וכל פחות משלשה סמוך לדופן כלבוד דמי

אמר **רב יהודה**: סוכה העשויה כמבוי כשרה. ואותו טפח, מעמידו לכל רוח שירצה. **רבי סימון** ואיתימא ר' **יהושע בן לוי** אמר: עושה לו פס ארבעה ומשהו, ומעמידו בפחות משלשה סמוך לדופן. וכל פחות משלשה סמוך לדופן, כלבוד דמי {ומאי שנא התם, דקאמרת סגיא טפח שוחק, ומאי שנא הכא, דקאמרת בעיא פס ארבעה?! אהתם, דאיכא שתי דפנות כהלכתן, סגי ליה בטפח שוחק - הכא, דליכא שתי דפנות, אי איכא פס ארבעה, אין - אי לא, לא!

אמר **רבא**: ואינה נתרת אלא בצורת הפתח. איכא דאמרי: אמר **רבא**: וניתרת נמי בצורת הפתח. איכא דאמרי: אמר **רבא**: וצריכא נמי צורת הפתח

רב אשי אשכחיה ל**רב כהנא** דקא עביד טפח שוחק, וקא עביד צורת הפתח {אמר ליה: לא סבר מר להא דרבא, דאמר **רבא**: ונתרת נמי בצורת הפתח?! אמר ליה: אנא כאידך לישנא דרבא סבירא לי, דאמר **רבא**: וצריכא נמי צורת הפתח!

שתיים כהלכתן, ושלישית אפילו טפח -- אמר **רבא**: וכן לשבת - מגו דהויא דופן לענין סוכה, הויא דופן לענין שבת {איתביה **אביי**: ומי אמרינן מגו?! והתניא: דופן סוכה כדופן שבת, ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים. ויתירה שבת על סוכה, שהשבת אינה נתרת אלא בעומד מרובה על הפרוץ, מה שאין כן

מחברת סוכה - א

בסוכה ~מאי? לאו יתירה שבת דסוכה אסוכה, ולא אמרינן מגו?!
לא! יתירה שבת דעלמא על שבת דסוכה! {אי הכי, ליתני נמי:
יתירה סוכה דעלמא אסוכה דשבת, דאילו סוכה דעלמא בעיא
טפח שוחק, ואילו סוכה דשבת לא בעיא טפח שוחק, וסגי בלחי?!
דהא את הוא דאמרת: סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי, כשר?!
אהוא לא אצטריכא ליה - השתא מקילתא לחמירתא אמרינן -
מחמירתא לקילתא, לא כל שכך?!

גופא: אמר **רבא: (ז,ב)** סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי, כשרה.
ואמר **רבא:** סיכך על גבי פסי ביראות, כשרה - וצריכא! דאי
אשמעינן מבוי, משום דאיכא שתי דפנות מעלייתא - אבל גבי פסי
ביראות, דליכא שתי דפנות מעלייתא, אימא לא. ואי אשמעינן
פסי ביראות, משום דאיכא שם ארבע דפנות - אבל סיכך על גבי
מבוי, דליכא שם ארבע דפנות, אימא לא! ואי אשמעינן הני תרתין,
מחמירתא לקילתא - אבל מקילתא לחמירתא, אימא לא -
צריכא!

ושחמתה מרובה מצלתה פסולה -- תנו רבנן: חמתה מחמת
סיכוך, ולא מחמת דפנות. **רבי יאשיה** אומר: אף מחמת דפנות -
אמר **רב יימר בר שלמיה** משמיה **דאביי:** מאי טעמא דרבי יאשיה?
דכתיב: (שמות מ) "וסכות על הארון את הפרוכת" - פרוכת
מחיצה, וקא קרייה רחמנא "סככה"! - אלמא מחיצה כסכך בעינן!
%ורבנן: ההוא דניכוף ביה פורתא, דמחזי כסכך!

אמר **אביי:** רבי, ור' יאשיה, ורבי יהודה, ורבי שמעון, ורבן
גמליאל, ובית שמאי, ורבי אליעזר, ואחרים, כולהו סבירא להו:
סוכה דירת קבע בעינן - רבי, דתניא: **רבי** אומר: כל סוכה שאין
בה ארבע אמות על ארבע אמות, פסולה; רבי יאשיה, הא דאמרן;
רבי יהודה, דתנן: סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה,
פסולה. **רבי יהודה** מכשיר; ור' שמעון, דתניא: שתיים כהלכתן,
ושלישית אפילו טפח; **רבי שמעון** אומר: שלש כהלכתן ורביעית
אפילו טפח; רבן גמליאל, דתניא: העושה סוכתו בראש העגלה או
בראש הספינה, **רבן גמליאל** פוסל ור' **עקיבא** מכשיר; בית שמאי,
דתנן: מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו בתוך הבית, **בית**
שמאי פוסלין **ובית הלל** מכשירין; רבי אליעזר, דתנן: העושה
סוכתו כמין צריף, או שסמכה לכותל, **רבי אליעזר** פוסל לפי שאין
לה גג, ו**חכמים** מכשירין; אחרים, דתניא: **אחרים** אומרים: סוכה

מחברת סוכה - א

העשויה כשובד, פסולה, לפי שאין לה זויות

אמר ר' יוחנן: סוכה העשויה ככבשן, אם יש בהקיפה כדי לישב בה עשרים וארבעה בני אדם, כשרה, ואם לאו, פסולה. כמאן? אכרבי, דאמר: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות, פסולה! {מכדי גברא באמתא יתיב, וכל⁵ שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח, בתריסר סגי!} (ח,א) אהני מילי בעיגולא, אבל בריבועא, בעיא טפי! {מכדי כמה מרובע יותר על העיגול? רביע! בשיתסר סגי! אהני מילי בעיגול דנפיק מגו ריבועא, אבל ריבועא דנפיק מגו עגולא, בעיא טפי, משום מורשא דקרנתא!} {מכדי כל אמתא בריבועא, אמתא ותרי חומשא באלכסונא, בשיבסר נכי חומשי סגי! אלא דק!} {אימור דאמרינן "לא דק" פורתא - טובא, מי אמרינן "לא דק"?!}

אמר ליה **מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי**: מי סברת גברא באמתא יתיב?! תלתא גברי בתרתי אמתא יתבי! {כמה הוו להו? שיתסר! אנן שיבסר נכי חומשא בעינן! אלא דק!} {אימור דאמרינן "לא דק" לחומרא - לקולא מי אמרינן "לא דק"?!}

אמר ליה **רב איתי⁶ לרב אשי**: לעולם גברא באמתא יתיב, ורבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב. כמה הוו להו? תמני סרי! {בשיבסר נכי חומשא סגי!?! אהיינו דלא דק, ולחומרא לא דק!}

רבנן דקיסרי, ואמרי לה: **דייני דקיסרי** אמרי: עיגולא דנפיק מגו ריבועא, רבעא - (ח,ב) ריבועא דנפיק מגו עיגולא, פלגא #ולא היא, דהא קחזינן דלא הוי כולי האי!#

אמר ר' לוי משום ר' מאיר: שתי סוכות של יוצרים, זו לפניו מזו - הפנימית אינה סוכה, וחייבת במזוזה - והחיצונה סוכה, ופטורה מן המזוזה {ואמאי?! תהוי חיצונה כבית שער הפנימית, ותתחייב במזוזה?!} <משום דלא קביע!

תנו רבנן: גנב"ך: סוכת גוים, סוכת נשים, סוכת בהמה, סוכת כותים - סוכה מכל מקום - כשרה, ובלבד שתהא מסוככת כהלכתה

5 כך בכ"י, ולפננו חסר ו'

6 לפננו: "רב אסי", וא"א, מפני שרב אסי היה כמה דורות לפני רב אשי, ואף רבי אסי היה לפני רב אשי, אבל בכ"י "רב אתי" או "רב איתי", והם אחד, והוא היה בדורו של רב אשי

מחברת סוכה - א

גמאי "כהלכתה"? אמר **רב חסדא**: והוא שעשאה לצל!

ג"סוכה מכל מקום" לאתויי מאי? לאתויי סוכת רקב"ש! דתנו רבנן: סוכת רקב"ש: סוכת רועים, סוכת קייצים, סוכת בורגנין, סוכת שומרי פירות - סוכה מכל מקום - כשרה, ובלבד שתהא מסוככת כהלכתה גמאי "כהלכתה"? אמר **רב חסדא**: והוא שעשאה לצל!

ג"סוכה מכל מקום" לאתויי מאי? לאתויי סוכת גנב"ך!

#האי תנא דגנב"ך, אלימא ליה גנב"ך משום דקביעי, וקא תנא "מכל מקום" לאתויי רקב"ש, דלא קביעי - והא תנא דרקב"ש, אלימא ליה רקב"ש דבני חיובא נינהו, ותנא "מכל מקום" לאתויי גנב"ך, דלאו בני חיובא נינהו #

(ט,א) **משנה**: סוכה ישנה, **בית שמאי** פוסלין **ובית הלל** מכשירין. ואיזו היא סוכה ישנה? כל שעשאה קודם לחג שלשים יום. אבל אם עשאה לשם חג, אפילו מתחילת השנה כשרה

גמרא: גמאי טעמא דבית שמאי? אמר קרא: (ויקרא כג) "חג הסוכות שבעת ימים לה" - סוכה העשויה לשם חג בעינן! %ובית הלל: ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת! דאמר **רב ששת** משום ר' **עקיבא**: מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה? תלמוד לומר: "חג הסוכות שבעת ימים לה". ותניא: **רבי יהודה בן בתירה** אומר: כשם שחל שם שמים על החגיגה, כך חל שם שמים על הסוכה, שנאמר: "חג הסוכות שבעת ימים לה" - מה חג לה', אף סוכה לה'!

{ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי! אאין הכי נמי! אלא מאי טעמייהו דבית שמאי? כתיב קרא אחרנא: (דברים טז) "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים" - סוכה העשויה לשם חג בעינן %ובית הלל: ההוא מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד %ובית שמאי סבירא להו **כרבי אליעזר** דאמר: אין עושין סוכה בחולו של מועד!

{ובית הלל, לית להו דרב יהודה אמר רב?! דאמר **רב יהודה** אמר **רב**: עשאה מן הקוצין, ומן הנימין, ומן הגרדין, פסולה; מן הסיסין, כשרה. כי אמריתה קמיה **דשמואל**, אמר לי: אף מן הסיסין נמי פסולה⁷, דבעינן טויה לשמה - הכי נמי, נבעיא סוכה עשויה לשמה?! אשאני התם, דאמר קרא: (דברים כב) "גדילים

7 לפננו: "אלמא", ורש"י כתב שאין גורסים כן

מחברת סוכה - א

תעשה לך" - "לך" - לשם חובד! {הכא נמי, "חג הסוכות תעשה לך" - "לך" - לשם חובד!?! <ההוא מיבעי ליה למעוטי גזולה! <התם נמי, מיבעי ליה למעוטי גזולה!?! <התם כתיב קרא אחרינא: <במדבר טו) "ועשו להם" - משלהם!

(ט,ב) משנה: העושה סוכתו תחת האילן, כאילו עשאה בתוך הבית

סוכה על גבי סוכה, העליונה כשרה והתחתונה פסולה. **ר' יהודה** אומר: אם אין דיורין בעליונה, התחתונה כשרה

גמרא: אמר **רבא:** לא שנו אלא באילן שצלתו מרובה מחמתו - אבל חמתו מרובה מצלתו, כשרה! <ממאי? <מדקתני "כאילו עשאה בתוך הבית!" - למה לי למיתני "כאילו עשאה בתוך הבית"? ליתני "פסולה"! אלא הא קמשמע לן דאילן דומיא דבית - מה בית, צלתו מרובה מחמתו, אף אילן, צלתו מרובה מחמתו!

{וכי חמתו מרובה מצלתו, מאי הוי?! הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר?! <אמר **רב פפא:** בשחבטן! {אי בשחבטן, מאי למימרא?! <מהו דתימא? ניגזור היכא דחבטן אטו היכא דלא חבטן - קמשמע לן דלא גזרינן! {הא נמי תנינא: הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס, וסיכך על גבן, פסולה. ואם היה סיכוך הרבה מהן, או שקצצן, כשרה ~ היכי דמי? אילימא בשלא חבטן, הא קא מצטרף סכך פסול עם סכך כשר! אלא לאו כשחבטן, ושמע מינה דלא גזרינן! <מהו דתימא? הני מילי בדיעבד, אבל לכתחילה לא - קמשמע לן!

סוכה על גבי סוכה, העליונה כשרה והתחתונה פסולה. **ר' יהודה** אומר: אם אין דיורין בעליונה, התחתונה כשרה -- תנו רבנן: (ויקרא כג) "בסכת תשבו" - ולא בסוכה שתחת הסוכה, ולא בסוכה שתחת האילן, ולא בסוכה שבתוך הבית! {אדרבה! "בסוכות" תרתי משמע?! <אמר **רב נחמן בר יצחק:** "בסכת" כתיב!

אמר **רבי ירמיה:** פעמים ששתיהן כשירות, פעמים ששתיהן פסולות, פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה, פעמים שתחתונה פסולה והעליונה כשרה - פעמים ששתיהן כשירות - <היכי דמי? <כגון שתחתונה חמתה מרובה מצלתה והעליונה צלתה מרובה מחמתה, וקיימא עליונה בתוך עשרים!

מחברת סוכה - א

פעמים ששתיהן פסולות - הֲהיכי דמי? כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן, וקיימא עליונה למעלה מעשרים אמה!

פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה - (י,א) הֲהיכי דמי? כגון שהתחתונה צלתה מרובה מחמתה, ועליונה חמתה מרובה מצלתה, וקיימי תרוייהו בתוך עשרים!

ופעמים שהעליונה כשרה ותחתונה פסולה - הֲהיכי דמי? כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן, וקיימא עליונה בתוך עשרים! {פשיטא! כתחתונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה! - מהו דתימא? ניגזר דילמא מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר - קמשמע לן!

הַכמה יהא בין סוכה לסוכה ותהא תחתונה פסולה? אמר **רב הונא**: טפח! שכן מצינו באהלי טומאה טפח! דתנן: טפח על טפח ברום טפח מביא את הטומאה, וחוצץ בפני הטומאה. אבל פחות מרום טפח, לא מביא ולא חוצץ!

<<**אורב חסדא ורבה בר רב הונא** אמרי: ארבעה! שלא מצינו מקום חשוב פחות מארבעה!

<<**ושמואל** אמר: עשרה! הַמאי טעמא דשמואל? כהכשרה כך פסולה! - מה הכשרה בעשרה, אף פסולה בעשרה!

{תנן: **רבי יהודה** אומר: אם אין דירין בעליונה, התחתונה כשרה ~מאי "אין דירין"? ^ אילימא דירין ממש - אטו דירין קא גרמי?! - אלא לאו, מאי "אין דירין"? כל שאינה ראויה לדירה! והיכי דמי? דלא גבוה עשרה! - מכלל דתנא קמא סבר: אף על פי שאינה ראויה לדירה, פסולה! ככי אתא **רב דימי**, אמר: אמרי במערבא: אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה, התחתונה כשרה! {מכלל דתנא קמא סבר: אף על פי שאינה ראויה לקבל, פסולה!?! איכא בינייהו: דיכולה לקבל על ידי הדחק!

משנה: פירס עליה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני הנשר, או שפירס על גבי הקינוף, פסולה. אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה

גמרא: אמר **רב חסדא**: לא שנו אלא מפני הנשר, אבל לנאותה, כשרה {פשיטא! "מפני הנשר" תנן! כמהו דתימא? הוא הדין, דאפילו לנאותה, והאי דקתני "מפני הנשר", אורחא דמילתא קתני - קמשמע לן!

מחברת סוכה - א

^ לימא מסייע ליה: סיככה כהלכתה, ועיטרה בקרמין ובסדינין המצוירין, ותלה בה אגוזין, שקדים, אפרסקין, ורמונים, פרכילי ענבים, ועטרות של שבולין, יינות, שמנים, וסלתות - אסור להסתפק מהן (יב) עד מוצאי יום טוב האחרון של חג. ואם התנה עליהם, הכל לפי תנאו! <דלמא מן הצד!

אתמר: נויי סוכה אין ממעטין בסוכה. אמר **רב אשי**: ומן הצד ממעטין

מנימין, עבדיה דרב אשי, איטמישא ליה כתונתא במיא, ואשתטחא אמטללתא. אמר ליה **רב אשי**: דלייה, דלא לימרו קא מסככי בדבר המקבל טומאה! - ;והא קא חזו ליה דרטיבא?! <לכי יבשה קאמינא לך!

אתמר: נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה - **רב נחמן** אמר כשרה; **רב חסדא ורבה בר רב הונא** אמרי: פסולה

רב חסדא ורבה בר רב הונא איקלעו לבי ריש גלותא. אגנינהו רב נחמן בסוכה שנוייה מופלגין ממנה ארבעה טפחים. אשתיקו ולא אמרו ליה ולא מידי. אמר להו: ;הדור בהו רבנן משמעתייהו? אמרו ליה: אנן שלוחי מצוה אנן, ופטורין מן הסוכה!

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: מותר לישן בכילה בסוכה, אף על פי שיש לה גג, והוא שאינה גבוהה עשרה

{תא שמע: הישן בכילה בסוכה, לא יצא ידי חובתו <הכא במאי עסקינן? כשגבוהה עשרה!

{מיתיבי: הישן תחת המטה בסוכה, לא יצא ידי חובתו?! <הא תרגמה שמואל במטה גבוהה עשרה!

{תא שמע: או שפירס על גבי קינופות פסולה?! <התם נמי דגביהי עשרה! ;והא לא קתני הכי, דתניא: נקליטין שנים, וקינופות ארבעה. פירס על גבי קינופות, פסולה; על גבי נקליטין, כשרה, ובלבד שלא יהיו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה - מכלל דקינופות, אף על פי שאין גבוהין עשרה! <שאני קינופות, דקביעי! ;והרי סוכה על גבי סוכה, דקביעא, ואמר **שמואל**: <הכשרה כך פסולה?! <אמרי: התם, דלמפסל סוכה, בעשרה - הכא, דלשווי אוהלא, בציר מעשרה נמי הוי אוהלא!

אמר **רב תחליפא בר אבימי** אמר **שמואל**: הישן בכילה ערום, מוציא ראשו חוץ לכילה וקורא קריאת שמע

{מיתבי: הישן בכילה ערום, לא יוציא ראשו חוץ לכילה ויקרא קריאת שמע?! אהכא במאי עסקינן? כשגבוהה עשרה! ~ הכי נמי מסתברא, מדקתני סיפא: הא למה זה דומה? לעומד בבית ערום, שלא יוציא ראשו חוץ לחלון ויקרא קריאת שמע - שמע מינה! **(יא,א)** ~ ובית⁸, אף על פי שאין גבוהה עשרה, כיון דקביע, אוהלא הוא, דלא גרע מקינופות

לשון אחר אמרי לה: אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: מותר לישן בכילת חתנים בסוכה, לפי שאין לה גג, אף על פי שגבוהה עשרה {מיתבי: הישן בכילה בסוכה, לא יצא ידי חובתו! אהכא במאי עסקינן? בשיש לה גג!

{תא שמע: נקליטין שנים, וקינופות ארבעה. פירס על גבי קינופות, פסולה - על גבי נקליטין, כשרה, ובלבד שלא יהו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה טפחים - הא גבוהין מן המטה עשרה, פסולה, אף על פי שאין לה גג?! אשאני נקליטין, דקביעי! {אי קביעי, ליהוי כקינופות?! אלגבי קינופות לא קביעי - לגבי כילה, קביעי!

דרש **רבה בר רב הונא**: מותר לישן בכילה אף על פי שיש לה גג, אף על פי שגבוהה עשרה - גכמאן? ככר' יהודה, דאמר: לא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבע! דתנן: אמר **ר' יהודה**: נוהגין היינו לישן תחת המטה בפני הזקנים {ולימא: "הלכה כרבי יהודה"!} אי אמר "הלכה כרבי יהודה", הוה אמינא: הני מילי מטה, דלגבה עשויה - אבל כילה, דלתוכה עשויה, אימא לא - קמשמע לן: טעמא דרבי יהודה דלא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבע, לא שנא מטה, ולא שנא כילה!

משנה: הדלה עליה את הגפן, ואת הדלעת, ואת הקיסוס, וסיכך על גבה, פסולה. ואם היה סיכוך הרבה מהן, או שקצצן, כשרה. זה הכלל: כל שהוא מקבל טומאה, ואין גידולו מן הארץ, אין מסככין בו. וכל דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן הארץ, מסככין בו

גמרא: יתיב **רב יוסף** קמיה **דרב הונא**, ויתיב וקאמר: "או שקצצן, כשרה", ואמר **רב**: צריך לנענע. אמר ליה **רב הונא**: הא שמואל

8 כך בכ"י ובכמה דפוסים, ולפננו נוסף "נמי"

אמרה! אהדרינהו **רב יוסף** לאפיה ואמר ליה: ;אטו מי קאמינא לך **דלא** אמרה שמואל?! אמרה רב **ואמרה** שמואל! אמר ליה **רב הונא**: הכי קאמינא לך: דשמואל אמרה, **ולא** רב! דרב אכשורי מכשר! כי הא **דרב עמרם חסידא** רמא תכלתא לפרזומא דאינשי ביתיה. תלאן ולא פסק ראשי חוטיין שלהן. אתא לקמיה **דרב חייא בר אשי**. אמר ליה: הכי אמר **רב**: מפסקן, והן כשרין - אלמא פסיקתן זו היא עשייתן - הכא נמי, קציצתן זו היא עשייתן!
 ;וסבר שמואל לא אמרינן פסיקתן זו היא עשייתן?! והא תני **שמואל** משום **ר' חייא**: הטיל לשני קרנות בבת אחת, ואחר כך פסק ראשי חוטיין שלהן, כשרין ~מאי? לאו שקושר ואחר כך פוסק?! **כלא**! שפוסק ואחר כך קושר! {פוסק ואחר כך קושר, מאי למימרא?! <מהו דתימא? (**יא,ב**) בעינן כנף בשעת פתיל, וליכא - קמשמע לן!

{מיתבי: תלאן ולא פסק ראשי חוטיין שלהן, פסולין ~מאי? לאו פסולין לעולם, ותיבתא דרב?! <אמר לך רב: מאי "פסולין"? פסולין עד שיפסקו! ושמואל אמר: פסולין לעולם. וכן אמר **לוי**: פסולין לעולם. וכן אמר **רב מתנה** אמר **שמואל**: פסולין לעולם איכא דאמרי: אמר **רב מתנה**: בדידי הוה עובדא, ואתאי לקמיה **דמר שמואל**, ואמר לי: פסולין לעולם

{מיתבי: תלאן ואחר כך פסק ראשי חוטיין שלהן, פסולין. ועוד תניא גבי סוכה: (דברים טז) "תעשה" - ולא מן העשוי. מכאן אמרו: הדלה עליה את הגפן, ואת הדלעת, ואת הקיסוס, וסיכך על גבן, פסולה ~היכי דמי? ^ אילימא בשלא קצצן, מאי איריא משום תעשה ולא מן העשוי?! תיפוק ליה דמחוברין ניהו?! אלא בשקצצן! וקתני פסולה! ושמע מינה דלא אמרינן קציצתן זו היא עשייתן, ותיבתא דרב! <אמר לך רב: הכא במאי עסקינן? דשלפינהו שלופי, דלא מינכרא עשיה דידהו! ~מכל מקום, תלאן ואחר כך פסק קשיא לרב! - קשיא!

^ לימא כתנאי: עבר וליקטן, פסול, דברי **רבי שמעון בר יהוצדק**. **וחכמים** מכשירין. סברוה: דכולי עלמא לולב צריך אגד, וילפינן לולב מסוכה, דכתיב גבי סוכה "תעשה" - ולא מן העשוי ~מאי? לאו בהא קא מיפלגי, דמאן דמכשיר סבר אמרינן גבי סוכה קציצתן זו היא עשייתן, וגבי לולב נמי אמרינן לקיטתן זו היא עשייתן - ומאן דפסיל סבר לא אמרינן גבי סוכה קציצתן זו היא עשייתן, וגבי לולב נמי לא אמרינן לקיטתן זו היא עשייתן?! **כלא**! דכולי עלמא לא אמרינן גבי סוכה קציצתן זו היא עשייתן! והכא

מחברת סוכה - א

במילף לולב מסוכה קמיפלגי - מאן דמכשר סבר לא ילפינן לולב מסוכה, ומאן דפסיל סבר ילפינן לולב מסוכה!

«ואי בעית, אימא: אי סבירא לן דלולב צריך אגד, כולי עלמא לא פליגי דילפינן לולב מסוכה - והכא בהא קמיפלגי: מר סבר צריך אגד, ומר סבר אין צריך אגד. ובפלוגתא דהני תנאי, דתניא: לולב, בין אגוד בין שאינו אגוד, כשר. ר' יהודה אומר: אגוד כשר, שאינו אגוד פסול - מאי טעמא דרבי יהודה? יליף "לקיחה" "לקיחה" מאגודת אזוב - כתיב התם: (שמות יב) "ולקחתם אגודת אזוב", וכתיב הכא: (ויקרא כג) "ולקחתם לכם ביום הראשון" - מה להלן, באגודה, אף כאן נמי, באגודה! %ורבנן, לקיחה מלקיחה לא ילפינן!

כמאן אזלא הא דתניא: לולב, מצוה לאוגדו, ואם לא אגדו, כשר? אי ר' יהודה, כי לא אגדו, אמאי כשר? אי רבנן, אמאי מצוה?! אלעולם רבנן היא, ומשום שנאמר: (שמות טו) "זה אלי ואנוהו" - התנאה לפניו במצות!

זה הכלל: כל דבר שמקבל טומאה, ואין גידולו מן הארץ, אין מסככין בו. וכל דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן הארץ, מסככין בו -- גמנא הני מילי? אמר ריש לקיש: אמר קרא: (בראשית ב) "ואד יעלה מן הארץ" - מה אד, דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ - אף סוכה, דבר שאין מקבל טומאה וגידולו מן הארץ! {הניחא למאן דאמר ענני כבוד היו - אלא למאן דאמר סוכות ממש עשו להם, מאי איכא למימר?! דתניא: (ויקרא כג) "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל" - ענני כבוד היו, דברי ר' אליעזר. ר' עקיבא אומר: סוכות ממש עשו להם. הניחא לר' אליעזר, אלא לר' עקיבא, מאי איכא למימר?!

«כי אתא רב דימי, אמר ר' יוחנן: אמר קרא: (דברים טז) "חג הסוכות תעשה לך" - מקיש סוכה לחגיגה - מה חגיגה, דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ, אף סוכה, דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ! {יבא} אי: מה חגיגה, בעלי חיים, אף סוכה נמי, בעלי חיים?!

«כי אתא רבין, אמר ר' יוחנן: אמר קרא: (דברים טז) "באספך מגרנד ומיקבך" - בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר! {ואימא: גורן עצמו ויקב עצמו?! אמר ר' זירא: "יקב" כתיב כאן, ואי אפשר לסכך בו!} מתקיף לה רבי ירמיה: ואימא: יין קרוש הבא משנר, שהוא דומה לעיגולי דבילה?! ~ אמר רבי זירא: הא מלתא הוה

מחברת סוכה - א

בידן, ואתא ר' ירמיה ושדא ביה נרגא! <<רב אשי אמר: "מגרנד" - ולא גורן עצמו; "מיקבד" - ולא יקב עצמו!
<<<רב חסדא אמר: מהכא: (נחמיה ח) "צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות" - ;היינו הדס, היינו עץ עבות! - אמר רב חסדא: הדס שוטה לסוכה, ועץ עבות ללולב!

משנה: חבילי קש, וחבילי עצים, וחבילי זרדין, אין מסככין בהן. וכולן שהתירן כשרות. וכולן כשרות לדפנות

גמרא: אמר ר' יעקב: שמעית מיניה דרבי יוחנן תרתי: חדא הא, ואידך: החוטט בגדיש לעשות לו סוכה, אינה סוכה - חדא משום גזרת אוצר, וחדא משום תעשה ולא מן העשוי. ולא ידענא הי מינייהו משום אוצר, והי מינייהו משום תעשה ולא מן העשוי אמר ר' ירמיה: ניחזי אנן: דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: מפני מה אמרו חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן? פעמים שאדם בא מן השדה בערב, וחבילתו על כתפו, ומעלה ומניחה על גבי סוכתו כדי ליבשה, ונמלך עליה לסיכוך. והתורה אמרה: "תעשה" - ולא מן העשוי ~מדהא משום גזרת אוצר, הא משום תעשה ולא מן העשוי! #ורבי יעקב, הך דרבי חייא בר אבא לא שמיע ליה#

{אמר רב אשי: אטו חבילי קש וחבילי עצים, משום גזרת אוצר איכא, משום תעשה ולא מן העשוי ליכא?! והחוטט בגדיש, משום תעשה ולא מן העשוי איכא, משום גזרת אוצר ליכא?! אור' יוחנן אמר לך: הכא, דקתני "אין מסככין בהן", לכתחלה הוא (יבב) דאין מסככין, משום גזרת אוצר - הא דאורייתא, שפיר דמי - התם, דקתני "אינה סוכה", אפילו דיעבד, מדאורייתא נמי אינה סוכה!

אמר רב יהודה אמר רב: סככה בחיצין זכרים כשרה, בנקבות פסולה

{זכרים כשרה - פשיטא! כמהו דתימא? ניגזור זכרים אטו נקבות - קמשמע לן! {בנקבות פסולה - פשיטא! כמהו דתימא? בית קבול העשוי למלאות לא שמיה קיבול - קמשמע לן!

אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן: סככה באניצי פשתן, פסולה;

בהוצני פשתן, כשרה; והושני פשתן, איני יודע מהו⁹ - והושני עצמן, איני יודע¹⁰. מה נפשך? אי דייק ולא נפיץ, "הושני" קרי ליה, אבל תרי ולא דייק, "הוצני" קרי ליה? או דלמא, תרי ולא דייק נמי, "הושני" קרי ליה?

אמר **רב יהודה**: הני שושי ושווצרי, מסככין בהו. **אביי** אמר: בשושי, מסככין - בשווצרי, לא מסככין. מאי טעמא? כיון (יג,א) דסרי ריחייהו, שביק להו ונפיק

אמר **רב חנן בר רבא** הני היזמי והיגי, מסככין בהו. **אביי** אמר: בהיזמי מסככין - בהיגי לא מסככין. מאי טעמא? כיון דנתרי טרפייהו, שביק להו ונפיק

אמר **רב גידל** אמר **רב**: האי אפקותא דדיקלא, מסככין בהו. אף על גב דאגדי, אגד בידי שמים לא שמיה אגד. אף על גב דהדר אגיד להו, איגד בחד, לא שמיה אגד

אמר **רב חסדא** אמר **רבינא בר שילא**: הני דוקרי דקני, מסככין בהו. אף על גב דאגדי נינהו, אגד בידי שמים לא שמיה אגד. אף על גב דהדר אגיד להו, איגד בחד, לא שמיה אגד. תניא נמי הכי: קנים ודוקרנין, מסככין בהן {קנים - פשיטא! <אימא: קנים של דוקרנין מסככין בהן!>

ואמר **רב חסדא** אמר **רבינא בר שילא**: הני מרריתא דאגמא, אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח {מיתביה: "אזוב", ולא "אזוב יון", ולא "אזוב כוחלי", ולא "אזוב מדברי", ולא "אזוב רומי", ולא אזוב שיש לו שם לויי <אמר **אביי** כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה, ובאתה תורה והקפידה עליה, בידוע שיש לו שם לויי. והני, לא נשתנה שמיהו קודם מתן תורה כלל <**ארבא** אמר: הני, "מרריתא" סתמא שמיהו, והאי דקרי להו "מרריתא דאגמא" משום דמשתכח באגמא

אמר **רב חסדא**: איגד בחד, לא שמיה אגד; שלש, שמיה אגד; שנים, מחלוקת ר' יוסי ורבנן, דתנן: מצות אזוב, שלשה קלחים, ובהן שלשה גבעולין. **רבי יוסי** אומר: מצות אזוב שלשה גבעולין, ושיריו שנים, וגרדומיו כל שהוא

קא סלקא דעתין: מדשיריו שנים, תחילתו נמי שנים, והאי דקתני שלשה, למצוה. ומדרבי יוסי שלשה למצוה, לרבנן שלשה לעכב

9 כך לפננו, ובכ"י ליתא
10 בכ"י נוסף: "מהר"

מחברת סוכה - א

{והתניא: ר' יוסי אומר: אזוב, תחילתו שנים ושיריו אחד פסול,
ואינו כשר עד שיהא תחילתו שלשה ושיריו שנים!?

איפוך! לר' יוסי שלשה לעכב, לרבנן שלשה למצוה! ~והתניא:
אזוב, תחילתו שנים ושיריו אחד כשר, ואינו פסול עד שיהא
תחילתו ושיריו אחד. ;שיריו אחד פסול?! הא אמרת: שיריו אחד
כשר! **(יגב)** ~אלא אימא: עד שתהא תחלתו כשיריו אחד!

דרש **מרימר**: הני איסורייתא דסורא, מסככין בהו - אף על גב
דאגדן, למנינא בעלמא הוא דאגדן!

אמר ר' **אבא**: הני צריפי דאורבני, כיון שהותרה ראשי מעדנים
שלהן, כשרין ;והא אגידי מתתאי! <אמר **רב פפא**: דשרי להו!
>>**רב הונא בריה דרב יהושע** אמר: אפילו תימא דלא שרי להו, כל
אגד שאינו עשוי לטלטלו, לא שמיא אגד!

אמר ר' **אבא** אמר **שמואל**: ירקות שאמרו חכמים אדם יוצא בהן
ידי חובתו בפסח - מביאין את הטומאה, ואין חוצצין בפני
הטומאה, ופוסלין בסוכה משום אויר ;מאי טעמא? <כיון דלכי
יבשי פרכי ונפלי, כמאן דליתנהו דמי

ואמר **רבי אבא** אמר **רב הונא**: הבוצר לגת, אין לו ידות. **ורב**
מנשיא בר גדא אמר **רב הונא**: הקוצר לסכך, אין לו ידות #מאן
דאמר קוצר, כל שכן בוצר, דלא ניחא ליה דלא נימציייה לחמריה;
מאן דאמר בוצר שאין לו ידות - אבל קוצר יש לו ידות, דניחא
ליה דליסכך בהו, כי היכי דלא ליבדרן #

^ נימא דרב מנשיא בר גדא תנאי היא! דתניא: סוכי תאנים, ובהן
תאנים; פרכילין, ובהן ענבים; קשין, ובהן שבלים; מכבדות, ובהן
תמרים - כולן, אם פסולת מרובה על האוכלין, כשרה - ואם לאו,
פסולה. **אחרים** אומרים: עד שיהו קשין מרובין על הידות ועל
האוכלין ~מאי? לאו בהא קא מיפלגי: דמר סבר יש להן ידות,
ומר סבר אין להן ידות!?

אלרבי אבא ודאי תנאי היא - לרב מנשיא בר גדא, מי לימא תנאי
היא?! אמר לך רב מנשיא: דכולי עלמא סברי הקוצר לסכך אין
לו ידות, והכא במאי עסקינן? כגון שקוצצן לאכילה, ונמלך עליהן
לסיכוך!

מחברת סוכה - א

{אי קוצצן לאכילה, מאי טעמייהו דרבנן?! ~וכי תימא קסברי רבנן כיון דנמלך עליהן לסיכוך, בטלה ליה מחשבתו - ומי בטלה ליה מחשבה בהכי?! והתנן: כל הכלים (יד,א) יורדין לידי טומאה במחשבה, ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה - מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה - מחשבה אינה מוציאה, לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה!

~וכי תימא: הני מילי כלים, דחשיבי - אבל ידות, דלצורך אכילה נינהו, במחשבה נעשה ובמחשבה סלקא - והתנן: כל ידות האוכלין שבססן בגורן, טהורות. **ורבי יוסי מטמא**¹¹ ~בשלמא למאן דאמר "בססן" - התיר אגודן, שפיר - אלא למאן דאמר מאי "בססן"? בססן ממש! - מאי איכא למימר?! אהכא נמי, שבססן ממש!

{אי הכי, מאי טעמייהו דאחרים?! <דאמור כרבי יוסי! דתנן: **רבי יוסי מטמא!**

{האי מאי?! בשלמא התם - טעמא דרבי יוסי חזיא, לכדרבי שמעון בן לקיש, דאמר **רבי שמעון בן לקיש**: הואיל וראויות להופכן בעתר - אלא הכא, למאי חזיא?! אחזיא לכי סתר, למנקט להו בגילייהו!

גופא: כל ידות האוכלין שבססן בגורן, טהורות. **ורבי יוסי מטמא** -- מאי "בססן"? **כרבי יוחנן** אמר: בססן ממש! <<ר' **אלעזר**¹² אומר: התיר אגדן! {בשלמא לרבי אלעזר, דאמר "בססן" התיר אגדן, היינו דמטמא רבי יוסי - אלא לרבי יוחנן, דאמר בססן ממש, אמאי מטמא רבי יוסי?! <אמר ר' **שמעון בן לקיש**: הואיל וראויות להופכן בעתר!

אמר ר' **אלעזר**: למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר? לומר לך: מה עתר זה, מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום - אף תפלתן של צדיקים, מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות!

משנה: מסככין בנסרים, דברי **רבי יהודה**. **ורבי מאיר** אוסר. נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה, ובלבד שלא יישן

11 יש שלא גורסים

12 לפננו: "ר' אלעזר", וכן להלן

תחתיו

גמרא: אמר **רב:** מחלוקת בנסרין שיש בהן ארבעה, דרבי מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה - אבל בנסרין שאין בהן ארבעה, דברי הכל כשרה. ו**שמואל** אמר: בשאין בהן ארבעה מחלוקת - אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה

{אין בהן ארבעה - וואפילו פחות משלשה?! הא קנים בעלמא נינהו! |אמר **ר' פפא:** הכי קאמר: יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה; פחות משלשה, דברי הכל כשרה - מאי טעמא? קנים בעלמא נינהו! כי פליגי משלשה עד ארבעה - מר סבר: כיון דליתנהו שיעור מקום, לא גזרינן. ומר סבר: כיון דנפקי להו מתורת לבוד, גזרינן

{תנן: נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה, ובלבד שלא יישן תחתיו ~ בשלמא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת, אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה - משום הכי לא יישן תחתיו. אלא לרב, דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת, אבל אין בהן ארבעה, דברי הכל כשרה, לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו?! |כמי סברת דברי הכל היא?! סיפא אתאן לרבי מאיר!

{תא שמע: שני סדינין, מצטרפין; (**ידב**) שני נסרין, אין מצטרפין. **ר' מאיר** אומר: אף נסרין כסדינין ~ בשלמא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת, אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה - מאי "מצטרפין"? מצטרפין לארבעה! - אלא לרב, דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת, אבל אין בהן ארבעה, דברי הכל כשרה, היכי דמי? אי דאית בהו ארבעה, למה להו לאיצטרופי?! אי דלית בהו ארבעה, אמאי?! והא קנים בעלמא נינהו! |כלעולם דאית בהו ארבעה, ומאי "מצטרפין"? מצטרפין לארבע אמות מן הצד!

לישנא אחרינא: {בשלמא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת, אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה - מאי "מצטרפין"? מצטרפין לארבע אמות מן הצד! - אלא לרב, בשלמא לר' מאיר, מאי "מצטרפין"? מצטרפין לארבע אמות מן הצד, אלא לר' יהודה, דאמר אפילו יש בהן ארבעה כשרה, מאי "אין מצטרפין"? |קנים בעלמא נינהו! |איידי דקאמר ר' מאיר "מצטרפין", אמר רבי יהודה "אין מצטרפין"!

תניא כוותיה דרב, תניא כוותיה דשמואל - תניא כוותיה דרב: סככה בנסרים של ארז שאין בהן ארבעה, דברי הכל כשרה; יש בהן ארבעה, **רבי מאיר** פוסל ו**רבי יהודה** מכשיר. אמר **רבי יהודה:**

מחברת סוכה - א

מעשה בשעת הסכנה, שהביאנו נסרים שהיו בהן ארבעה וסיכנו על גבי מרפסת, וישבנו תחתיהן. אמרו לו: משם ראייה?! אין שעת הסכנה ראייה!

תניא כוותיה דשמואל: סככה בנסרים של ארז שיש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה; אין בהן ארבעה, ר' מאיר פוסל ורבי יהודה מכשיר. ומודה רבי מאיר שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר, שמניח פסל ביניהם וכשרה. ומודה רבי יהודה שאם נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה, ואין ישנים תחתיו, והישן תחתיו לא יצא ידי חובתו

אתמר: הפכן על צידיהן - רב הונא אמר: פסולה. ורב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי: כשרה. איקלע רב נחמן לסורא. עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב הונא. אמרי ליה: הפכן על צידיהן, מהו? אמר להו: פסולה. נעשו כשפודין של מתכת. אמר להו רב הונא: לא אמרי לכו: אמרי כוותי?! אמרו ליה: ומי אמר לך מר טעמא ולא קבלינן מיניה?! אמר להו: ומי בעיתו מינאי טעמא ולא אמרי לכו?!

לימא מסייע ליה: אינה מחזקת כדי ראשו ורובו ושולחנו, או שנפרצה בה פרצה כדי שיזדקר בה גדי בבת ראש, או שנתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, אף על פי שלא הכניס לתוכה אלא שלשה טפחים, פסולה ~ היכי דמי? ¹³ לאו כגון שהפכן על צידיהם?! כלא! הכא במאי עסקינן? כגון דאנחה אפומא דמטללתא, דעייל תלתא לגיו ואפיק חד לבר, דהוה ליה פסל היוצא מן הסוכה, וכל פסל היוצא מן הסוכה, נידון כסוכה!

(טו,א) משנה: תקרה שאין עליה מעזיבה - ר' יהודה אומר: בית שמאי אומרים: מפקפק ונוטל אחת מבינתים, ובית הלל אומרים: מפקפק אן נוטל אחת מבינתים. רבי מאיר אומר: נוטל אחת מבינתים, ואינו מפקפק

גמרא: {בשלמא בית הלל - טעמייהו משום תעשה ולא מן העשוי - אי מפקפק, עביד ליה מעשה - אי נוטל אחת מבינתים, עבד בה מעשה. אלא בית שמאי, מאי טעמייהו?! אי משום תעשה ולא מן העשוי, בחדא סגי! אי משום גזרת תקרה, בנוטל אחת מבינתים סגי! כלעולם משום גזרת תקרה, והכי קאמרי: אף על פי שמפקפק, אי נוטל אחת מבינתים אין - אי לא, לא! }

{אי הכי, אימא סיפא: ר' מאיר אומר: נוטל אחת מבינתים, אבל

13 כך בכ"י וברש"י, ולפננו נוסף: "מאי"

מחברת סוכה - א

לא יפקפק - רבי מאיר היינו בית שמאי?!? אהכי קאמר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה!

{מאי קמשמע לן? ^דר' מאיר אית ליה גזרת תקרה ור' יהודה לית ליה גזרת תקרה?! - והא מפליגו בה חדא זימנא! דתנן: מסככין בנסרים, דברי ר' יהודה. ורבי מאיר אוסר! אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: רישא בנסרים משופין עסקינן, ומשום גזרת כלים נגעו בה! {ולר' יהודה אמר רב, דאמר: סככה בחיצין זכרים כשרה, בנקבות פסולה, ולא גזר זכרים אטו נקבות - הכא נמי, לא נגזר נסרים משופין אטו כלים?!

|<אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה, וסיפא פליגי בגזרת תקרה! ~ואפליגי בתרתי זימני למה לי? - סיפא ר' יהודה היא, דקא אמר ליה לרבי מאיר: ;אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה? האי סברא, לבית שמאי הוא דאית להו, ובית הלל לא גזרי?! ואמר רבי מאיר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה!

{הניחא לרב, דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה, דר' מאיר אית ליה גזרת תקרה, ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה - אלא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת, אבל יש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה, סיפא במאי פליגי?! <בביטולי תקרה קא מיפלגי! - מר סבר: בטלה בהכי, ומר סבר: בהכי לא בטלה!

משנה: המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה - אם יש ריוח ביניהן כמותן, כשרה. החוטט בגדיש לעשות לו סוכה, אינה סוכה

גמרא: ^ לימא: תיהוי תיובתא דרב הונא בריה דרב יהושע, דאתמר: פרוץ כעומד - **רב פפא** אמר: מותר, **ורב הונא בריה דרב יהושע** אמר: אסור! אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע: מאי "כמותן"?¹⁴ בנכנס ויוצא! (**טו,ב**) ;והא אפשר לצמצם?! אמר ר' **אמי:**¹⁵ במעדיף! <<**רבא** אמר: אפילו תימא בשאין מעדיף! - אם היו נתונים שתי, נותנן ערב; ערב, נותנן שתי!

או בארוכות המטה -- ^ לימא: מסייע ליה לר' אמי בר טביומי, דאמר **רבי אמי בר טביומי:** סככה בבלאי כלים, פסולה! <כדאמר ר' חנן אמר רבי: בארוכה ושתי כרעים, בקצרה ושתי כרעים - הכי נמי בארוכה ושתי כרעים, בקצרה ושתי כרעים!

14 בכ"י: "הכא במאי עסקינן?"

15 כד לפננו, וב"י: "הכא במאי עסקינן"

מחברת סוכה - א

ג'היכא איתמר דר' חנן אמר רבי? אהא, דתנן: (טז,א) מטה מטמאת חבילה ומטהרת חבילה, דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים: מטמאת אברים ומטהרת אברים! - ג'מאי ניהו? אמר ר' חנן אמר רבי: ארוכה ושתי כרעים, קצרה ושתי כרעים! ג'למאי חזיא? כלמסמכינהו אגודא, ולמיתב עליהו, ומשדא אשלי! גופא: אמר ר' אמי בר טביומי: סככה בבלאי כלים, פסולה - ג'מאי "בלאי כלים"? אמר אביי: מטלניות שאין בהם שלש על שלש, דלא חזיין לא לעניים ולא לעשירים!

תניא כוותיה דרבי אמי בר טביומי: מחצלת של שיפא ושל גמי - שיריה, אף על פי שנפחתו מכשיעורה, אין מסככין בהן. מחצלת הקנים גדולה, מסככין בה; קטנה, אין מסככין בה. ר' אליעזר אומר: אף היא מקבלת טומאה, ואין מסככין בה!

החוטט בגדיש לעשות לו סוכה, אינה סוכה -- אמר רב הונא: לא שנו אלא שאין שם חלל טפח במשך שבעה - אבל יש שם חלל טפח במשך שבעה, הרי זה סוכה. תניא נמי הכי: החוטט בגדיש לעשות לו סוכה, הרי זה סוכה - והאנן תנן: אינה סוכה! - אלא לאו שמע מינה כדרב הונא - שמע מינה!

איכא דרמי ליה מירמא: {תנן: החוטט בגדיש לעשות לו סוכה, אינה סוכה. והא תניא: הרי זו סוכה?! אמר רב הונא: לא קשיא! - כאן בשיש שם חלל טפח במשך שבעה, כאן בשאין שם חלל טפח במשך שבעה!

משנה: המשלשל דפנות מלמעלה למטה, אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים, פסולה; מלמטה למעלה, אם גבוה עשרה טפחים, כשרה. רבי יוסי אומר: כשם שמלמטה למעלה עשרה טפחים, כך מלמעלה למטה עשרה טפחים

גמרא: ג'במאי קמיפלגי? אמר סבר מחיצה תלויה מתרת, ומר סבר מחיצה תלויה אינה מתרת

תנן התם: בור שבין שתי חצירות, אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשה לה מחיצה עשרה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה, בין בתוך אוגנו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: (טז,ב) בית שמאי אומרים: מלמעלה, ובית הלל אומרים: מלמטה. אמר ר' יהודה: לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהן!

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ר' יהודה בשיטת רבי יוסי

מחברת סוכה - א

אמרה, דאמר: מחיצה תלויה מתרת

ולא היא! - לא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי, ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה! - לא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי - עד כאן לא קאמר ר' יהודה התם אלא בעירובי חצירות דרבנן - אבל הכא, סוכה דאורייתא, לא! ולא רבי יוסי סבר לה כר' יהודה - עד כאן לא קאמר ר' יוסי הכא אלא בסוכה, דמצות עשה - אבל שבת, דאיסור סקילה, לא!

ואם תאמר: ומעשה שנעשה בציפורי, על פי מי נעשה?! - לא על פי רבי יוסי, אלא על פי רבי ישמעאל ברבי יוסי!

ומאי מעשה? <דכי אתא רב דימי, אמר: פעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מערב שבת. למחר, פירסו סדינין על גבי העמודים, והביאו ספר תורה, וקראו בו #פירסו, סלקא דעתך?! מהיכן הביאום בשבת?! אלא מצאו סדינין פרוסין על גבי העמודים, והביאו ספר תורה וקראו בו!#

אמר רב חסדא אמר **אבימי**: מחצלת ארבעה ומשהו, מתרת בסוכה משום דופן. היכי עביד? תלי ליה באמצע, פחות משלשה למטה ופחות משלשה למעלה, וכל פחות משלשה כלבוד דמי! {פשיטא! <מהו דתימא? חד לבוד אמרינן - תרי לבוד לא אמרינן - קמשמע לך!

{מיתבי: מחצלת שבעה ומשהו מתרת בסוכה משום דופן?! <כי תניא ההיא, בסוכה גדולה. ומאי קא משמע לך? דמשלשין דפנות מלמעלה למטה כרבי יוסי!

אמר **רבי אמי**: פס ארבעה ומשהו, מתיר בסוכה משום דופן. ומוקים ליה בפחות משלשה טפחים סמוך לדופן, וכל פחות משלשה סמוך לדופן כלבוד דמי - ומאי קמשמע לך? <הא קמשמע לך: שיעור משך סוכה קטנה שבעה!

(יז,א) משנה: הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים, פסולה. בית שנפחת וסיכך על גביו, אם יש מן הכותל לסיכוך ארבע אמות פסולה. וכן חצר שהיא מוקפת אכסדרה. סוכה גדולה שהקיפוח בדבר שאין מסככין בו, אם יש תחתיו ארבע אמות פסולה

מחברת סוכה - א

גמרא: ׀כל הני למה לי? <צריכא! דאי אשמעינן בית שנפחת, משום דהני מחיצות לבית עבידן - אבל חצר המוקפת אכסדרה, דמחיצות לאו לאכסדרה עבידי, אימא לא - צריכא! ואי אשמעינן הני תרתני, משום דסככן סכך כשר הוא - אבל סוכה גדולה שהקיפיה בדבר שאין מסככין בו, דסככה סכך פסול הוא, אימא לא - צריכא!

אמר **רבה:** אשכחתינהו ל**רבנן דבי רב**, דיתבי וקאמרי: אויר פוסל בשלשה - סכך פסול פוסל בארבעה. ואמינא להו אנא: ׀אויר דפוסל בשלשה מנא לכו? דתנן: הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים, פסולה - סכך פסול נמי, לא ליפסיל אלא בארבע אמות, דתנן: בית שנפחת וסיכך על גביו, אם יש בין הסיכוך לכותל ארבע אמות, פסולה?!

אואמרו לי: בר מינה דההיא! **דרב ושמואל** אמרי תרוייהו: משום דופן עקומה נגעו בה!

ואמינא להו אנא: מה, אילו איכא סכך פסול פחות מארבעה, ואויר פחות משלשה, מאי? כשרה! מלייה בשפודין, מאי? ׀פסולה?! - ולא יהא אויר הפוסל בשלשה כסכך פסול הפוסל בארבעה?!

אואמרו לי: אי הכי, לדידך נמי, דאמרת סכך פסול פוסל בארבע אמות - מה אילו איכא סכך פסול פחות מארבע אמות ואויר פחות משלשה, מאי? כשרה! מלייה בשפודין מאי? פסולה! - לא יהא אויר הפוסל בשלשה כסכך פסול הפוסל בארבע אמות?!

ואמינא להו אנא: ׀האי מאי?! בשלמא לדידי, דאמינא ארבע אמות - (**יז,ב**) משום שיעורא ולאו שיעורא הוא! - האי לאו שיעורא הוא - כיון דלא שוו שיעורייהו להדדי, לא מצטרפי! - אלא לדידכו, דאמריתו: שיעור משום הפלגה, מה לי איתפלג בסכך פסול, מה לי אתפלג בסכך פסול ואויר?!

{אמר ליה **אביי:** ולמר נמי, נהי דלא שוו שיעורייהו בסוכה גדולה, בסוכה קטנה מי לא שוו שיעורייהו?! <אמר ליה: התם לאו משום דשוו שיעורייהו להדדי הוא, אלא משום דליתיה לשיעורא דסוכה הוא!

{וכל היכא דלא שוו שיעורייהו להדדי, לא מצטרפי?! והתנן: הבגד, שלשה על שלשה; השק, ארבעה על ארבעה; העור, חמשה על חמשה; מפץ, ששה על ששה ~ ותני עלה: הבגד והשק, השק והעור, העור והמפץ, מצטרפין זה עם זה! אהתם כדקתני טעמא, דאמר **רבי שמעון בן לקיש**¹⁶: מה טעם? הואיל וראוי לטמא מושב!

16 כך בכ"י, ולפננו: "אמר רבי שמעון"

מחברת סוכה - א

כדתנן: המקצע מכולן טפח על טפח, טמא - ;טפח על טפח, למאי חזי? !אמר **רבי שמעון בן לקיש** משום **רבי ינאי**: הואיל וראוי לטלאי¹⁷ על גבי החמור!

בסורא אמרי להא שמעתא בהאי לישנא. בנהרדעא מתנו: אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: סכך פסול באמצע, פוסל בארבעה; מן הצד, פוסל בארבע אמות. ו**רב** אמר: בין מן הצד בין באמצע, בארבע אמות

{תנן: נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה - בשלמא לרב, דאמר בין באמצע בין מן הצד בארבע אמות, משום הכי כשרה - אלא לשמואל, דאמר באמצע בארבעה, אמאי כשרה?!
<הכא במאי עסקינן? מן הצד!

{תא שמע: שני סדינין מצטרפין; שני נסרים אין מצטרפין. **רבי מאיר** אומר: נסרים כסדינין - בשלמא להך לישנא דאמר רב בין באמצע בין מן הצד בארבע אמות - מאי מצטרפין? מצטרפין לארבע אמות! אלא להך לישנא דאמר רב באמצע בארבעה, היכי דמי?! אי דאית בהו ארבעה, למה להו אצטרופי? אי דלית בהו ארבעה, קניא בעלמא נינהו! <לעולם דאית בהו ארבעה, ומאי "מצטרפין"? מצטרפין לארבע אמות מן הצד!

{תא שמע: סככה בנסרין של ארז שיש בהן ארבעה, דברי הכל פסולה; אין בהן ארבעה, **רבי מאיר** פוסל ו**רבי יהודה** מכשיר. (יח, א) ומודה **רבי מאיר** שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר, שמניח פסל ביניהם וכשרה ~ בשלמא למאן דאמר בין באמצע בין מן הצד בארבע אמות, משום הכי כשרה - אלא למאן דאמר באמצע בארבעה, אמאי כשרה?! <אמר **רב הונא בריה דרב יהושע**: הכא בסוכה דלא הויא אלא שמנה מצומצמות עסקינן, ויהיב נסר ופסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא, ונסר ופסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא, דהוו להו שני פסלין באמצע, ואיכא הכשר סוכה באמצע

אמר **אביי**: אויר שלשה בסוכה גדולה, ומיעוטו, בין בקנים בין בשפודין, הוי מיעוט - בסוכה קטנה, בקנים הוי מיעוט, בשפודין לא הוי מיעוט. והני מילי מן הצד - אבל באמצע, פליגי בה **רב אחא ורבינא** - חד אמר: יש לבוד באמצע, וחד אמר: אין לבוד באמצע

;מאי טעמא דמאן דאמר יש לבוד באמצע? <דתניא: קורה היוצאה מכותל זה, ואינה נוגעת בכותל אחר, וכן שתי קורות,

17 לפננו: "ליטלו"

מחברת סוכה - א

אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל אחר, ואינן נוגעות זו בזו - פחות משלשה, אינו צריך להביא קורה אחרת - שלשה, צריך להביא קורה אחרת! %ואידך: שאני קורות, דרבנן!

מאי טעמא דמאן דאמר אין לבוד באמצע? <דתנן: ארובה שבבית, ובה פותח טפח - טומאה בבית, כולו טמא, מה שכנגד ארובה טהור. טומאה כנגד ארובה, כל הבית כולו טהור ... אין בארובה פותח טפח - טומאה בבית, כנגד ארובה טהור. טומאה כנגד ארובה, כל הבית כולו טהור!¹⁸ %ואידך: שאני הלכות טומאה, דהכי גמירי להו!

דרש רבי יהודה בר אלעאי: בית שנפחת וסיכך על גביו, כשרה. אמר לפניו ר' ישמעאל ברבי יוסי: רבי! פריש! כך פירש אבא: ארבע אמות פסולה - פחות מארבע אמות, כשרה

דרש רבי יהודה בר אלעאי: אברומא שריא. אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי: רבי! פריש! כך אמר אבא: של מקום פלוני אסורה; של מקום פלוני מותרת. כי הא דאמר אביי: האי צחנתא דבב נהרא, שריא. מאי טעמא? ^ אילימא משום דרדיפי מיא, והאי דג טמא, כיון דלית ליה חוט השדרה, לא מצי קאים - והא קא חזינן דקאי! ^ אלא משום דמליחי מיא, והאי דג טמא, כיון דלית ליה קילפי, לא מצי קאי - והא קא חזינן דקאי! אלא משום דלא מרבה טינייהו דג טמא! אמר רבינא: והאידינא, דשפכי נהר איתן ונהר גמדא להתם, אסירא

אתמר: סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין, כשרה - שאין לה פצימין, אביי אמר: כשרה, ורבא אמר: פסולה - אביי אמר: כשרה - (יחב) אמרינן "פי תקרה יורד וסותם"; רבא אמר: פסולה - לא אמרינן "פי תקרה יורד וסותם"

{אמר ליה רבא לאביי: לדידך, דאמרת "פי תקרה יורד וסותם", אפילו הפחית דופן אמצעי?! <אמר ליה: מודינא לך בההיא, דהוה ליה כמבוי המפולש!

^ לימא: אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי, דאתמר: אכסדרה בבקעה - רב אמר: מותר לטלטל בכולו, דאמרינן "פי תקרה יורד וסותם", ושמואל אמר: אין מטלטלין בה אלא בארבע אמות, דלא אמרינן "פי תקרה יורד וסותם"! <אליבא דשמואל, כולי עלמא לא פליגי. (יט,א) כי פליגי אליבא דרב. אביי כרב,

18 אלו רישות של שני משניות במסכת אהלות, ורישות אלו שוות, ורק בסיפות יש נפקא מינה בין טפח לפחות מטפח

מחברת סוכה - א

ורבא אמר לך: עד כאן לא אמר רב התם אלא דמחיצות לאכסדרה הוא דעבידי, אבל הכא, דלאו להכי עבידי, לא!
{תנן: וכן חצר המוקפת אכסדרה - {ואמאי?! נימא פי תקרה יורד וסותם?! >תרגמה רבא אליבא דאביי: כשהשוה את קיריו!
בסורא מתני להא שמעתא בהאי לישנא. בפומבדיתא מתני: סיכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין, דברי הכל פסולה - יש לה פצימין, **אביי** אמר: כשרה. **רבא** אמר: פסולה - **אביי** אמר: כשרה - אמרינן לבוד; **רבא** אמר: פסולה - לא אמרינן לבוד והלכתא כלישנא קמא

רב אשי אשכחיה ל**רב כהנא** דקא מסכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין. אמר ליה: ולא סבר מר הא דאמר רבא: "יש לה פצימין כשרה, אין לה פצימין פסולה"?! >אחוי ליה:¹⁹ נראה מבחוץ ושוה מבפנים! דאתמר: נראה מבחוץ ושוה מבפנים, נידון משום לחי. ולחי היינו פצימין!

תנא: פסל היוצא מן הסוכה, נידון כסוכה >מאי "פסל היוצא מן הסוכה"?

>אמר **עולא**: קנים היוצאים לאחורי סוכה >והא בעינן שלש דפנות?! >אבדאיכא! >והא בעינן הכשר סוכה?! >אבדאיכא! >והא בעינן צלתה מרובה מחמתה?! >אבדאיכא! >אי הכי, מאי למימרא?! >מהו דתימא? הואיל ולגוואי עבידי, ולבראי לא עבידי, אימא לא - קמשמע לן!

>>**רבה ורב יוסף** אמרי תרווייהו: הכא בקנים היוצאים לפנים מן הסוכה, ומשכא ואזלא חדא דופן בהדייהו! - מהו דתימא? הא לית בה הכשר סוכה! - קמשמע לן!

>>>**רבה בר בר חנה** אמר **רבי יוחנן**: לא נצרכה אלא לסוכה שרובה צלתה מרובה מחמתה, ומעוטה חמתה מרובה מצלתה! - מהו דתימא? תפסל בהך פורתא! - קא משמע לן! - ומאי "יוצא"? - יוצא מהכשר סוכה!

>>>**רבי אושעיא** אמר: לא נצרכה אלא לסכך פסול פחות משלשה בסוכה קטנה! - ומאי "יוצא"? - יוצא מתורת סוכה!

{מתקיף לה **רב הושעיא**: לא יהא אלא אויר, ואויר פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי פסיל?! >אמר ליה **רבי אבא**: זה מצטרף

19 לפננו נוסף: "נראה מבפנים ושוה מבחוץ אי נמי", ובכ"י ליתא, ורש"י ועוד ראשונים לא גרסוהו

מחברת סוכה - א

וישנים תחתיו, וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו! זומי איכא מידי דאצטרופי מצטרף, והוא עצמו אינו כשר?! אמר **רבי יצחק בן אלישב**: אין! **(יט,ב)** טיט הנרוק יוכיח, שמצטרף לארבעים סאה, והטובל בו לא עלתה לו טבילה!

משנה: העושה סוכתו כמין צריף, או שסמכה לכותל - **ר' אליעזר** פוסל מפני שאין לה גג, **וחכמים** מכשירין

גמרא: תנא: מודה **ר' אליעזר** שאם הגביהה מן הקרקע טפח, או שהפליגה מן הכותל טפח, שהיא כשרה
זמאי טעמייהו דרבנן? אשיפועי אהלים כאהלים דמו!

אביי אשכחיה ל**רב יוסף** דקא גני בכילת חתנים בסוכה. אמר ליה: זכמאן? כר' אליעזר! זשבקת רבנן ועבדת כר' אליעזר?! אמר ליה: ברייתא איפכא תני: **ר' אליעזר** מכשיר וחכמים פוסלין!
זשבקת מתניתין ועבדת כברייתא?! אמר ליה: מתניתין יחידאה היא! דתניא: העושה סוכתו כמין צריף, או שסמכה לכותל - **רבי נתן** אומר: **רבי אליעזר** פוסל מפני שאין לה גג, **וחכמים** מכשירין

משנה: מחצלת קנים גדולה - עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה; לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. **רבי אליעזר** אומר: אחת קטנה ואחת גדולה - עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה; לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה

גמרא: {הא גופה קשיא: אמרת: עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה - טעמא דעשאה לשכיבה - הא סתמא, לסיכוך. והדר תני: לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה - טעמא דעשאה לסיכוך - הא סתמא, לשכיבה?! אהא לא קשיא! - כאן בגדולה, כאן בקטנה! {בשלמא לרבנן, לא קשיא - אלא לרבי אליעזר, קשיא! דתנן²⁰: **רבי אליעזר** אומר: אחת קטנה ואחת גדולה - עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה - טעמא דעשאה לשכיבה - הא סתמא, לסיכוך! - אימא סיפא: עשאה לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה - טעמא דעשאה לסיכוך - הא סתמא, לשכיבה!

20 כד לפננו, ובכ"י ליתא תיבות "בשלמא" עד "דתנן", ובמקום תיבות אלו המהרש"ל גורס: "אימא סיפא"

א|אלא אמר **רבא**: בגדולה, כולי עלמא לא פליגי דסתמא לסיכוך - כי פליגי בקטנה. תנא קמא סבר: סתם קטנה לשכיבה, ורבי אליעזר סבר: סתם קטנה נמי לסיכוך. (**כ,א**) והכי קאמר: מחצלת הקנים גדולה, עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה - טעמא דעשאה לשכיבה - הא סתמא, נעשה כמי שעשאה לסיכוך, מסככין בה; קטנה, עשאה לסיכוך, מסככין בה - טעמא דעשאה לסיכוך - הא סתמא, נעשה כמי שעשאה לשכיבה, ואין מסככין בה²¹. ואתא ר' אליעזר למימר: אחת קטנה ואחת גדולה, סתמא כשרה לסיכוך!

{אמר ליה **אביי**: אי הכי, "ר' אליעזר אומר: אחת קטנה ואחת גדולה", "אחת גדולה ואחת קטנה" מיבעי ליה?! {ועוד: כי פליגי בגדולה הוא דפליגי, ורבי אליעזר לחומרא! דתניא: מחצלת הקנים, בגדולה מסככין בה. ר' אליעזר אומר: אם אינה מקבלת טומאה, מסככין בה

א|אלא אמר **רב פפא**: בקטנה, כולי עלמא לא פליגי, דסתמא לשכיבה. כי פליגי בגדולה - תנא קמא סבר סתם גדולה לסיכוך, ורבי אליעזר סבר סתם גדולה נמי לשכיבה - ומאי "עשאה לשכיבה" דקאמר? הכי קאמר: סתם עשייתה נמי לשכיבה, עד דעביד לסיכוך!

תנו רבנן: מחצלת של שיפה ושל גמי - גדולה, מסככין בה; קטנה, אין מסככין בה; של קנים ושל חילת - גדולה מסככין בה; ארוגה, אין מסככין בה. **רבי ישמעאל בר' יוסי** אומר משום אביו: אחת זו ואחת זו, מסככין בה. וכן היה **רבי דוסא** אומר כדבריו

תנן התם: כל החוצלות מטמאין טמא מת, דברי ר' **דוסא**. **וחכמים** אומרים: מדרס {מדרס אין, טמא מת לא?! והא אנן תנן: כל המטמא מדרס, מטמא טמא מת?! <אימא: אף מדרס!

מאי "חוצלות"? <אמר **רב אבדימי בר המדורי**: מרזובלי! ממי "מרזובלי"? <אמר ר' **אבא**: מזבלי! <ר' שמעון בן לקיש אומר: מחצלות ממש. ואזדא ריש לקיש לטעמיה, דאמר **ריש לקיש**: הריני כפרת רבי חייא ובניו, שבתחלה כשנשתכחה תורה מישראל, עלה עזרא מבבל ויסדה; חזרה ונשתכחה, עלה הלל הבבלי ויסדה; חזרה ונשתכחה, עלו רבי חייא ובניו ויסדה. וכן אמר **רבי חייא ובניו**: לא נחלקו רבי דוסא וחכמים על מחצלות של אושא, (**כ,ב**)

21 מהרש"ל מחק מ"קטנה" עד כאן

מחברת סוכה - א

שהן טמאות, ושל טבריא, שהן טהורות. על מה נחלקו? על שאר מקומות! מר סבר: כיון דליכא דיתיב עלייהו, כדטבריא דמיין. ומר סבר: כיון דמקרי ויתבי עלייהו, כדאושא דמיין

אמר מר: כל החוצלות מטמאין טמא מת, דברי ר' **דוסא** - {והתניא: וכן היה **רבי דוסא** אומר כדבריו?! - לא קשיא! - הא דאית ליה גדנפא, הא דלית ליה גדנפא!

{מיתיבי: חוצלות של שעם, ושל גמי, ושל שק, ושל ספירא - מטמא טמא מת, דברי ר' **דוסא**. **וחכמים** אומרים: אף מדרס - בשלמא למאן דאמר מרזובלי, של שעם ושל גמי חזו לכינתא דפירי; של שק ושל ספירא חזו לגולקי וצני - אלא למאן דאמר מחצלות ממש, בשלמא של שק ושל ספירא, חזו לפרסי ונפוטא - אלא של שעם ושל גמי, למאי חזו?! - חזו לנזיאתא!

איכא דאמרי: {בשלמא למאן דאמר מחצלות ממש, של שעם ושל גמי חזו לנזיאתא; של שק ושל ספירא חזו לפרסי ונפוטא - אלא למאן דאמר מרזובלי - בשלמא של שק ושל ספירא, חזו לגולקי וצני - אלא של שעם ושל גמי, למאי חזו?! - חזו לכינתא דפירי!

תניא: אמר ר' **חנניה**: כשירדתי לגולה, מצאתי זקן אחד, ואמר לי: מסככין בבודיא. וכשבאתי אצל ר' **יהושע אחי אבא**, הודה לדבריו

אמר **רב חסדא**: והוא דלית ליה גדנפא

אמר **עולא**: הני בודיתא דבני מחוזא, אלמלא קיר שלהן, מסככין בהו. תניא נמי הכי: מסככין בבודיא, ואם יש להן קיר, אין מסככין בהן